

ZORG

GEZONDHEID

TOEKOMSTIGE SECTOR

Een beter leven

Vier jaar lang zochten we in het project PPILOW naar oplossingen voor uitdagingen rond dierenwelzijn in de biologische varkens- en pluimveesector. In juni liep het project af.

VOOR WIE?
Bioboeren

In 2019 startte het Europese onderzoeksproject PPILOW op. BioForum was een aansturende kracht bij het indienen van het project, maar in totaal waren er partners uit 9 verschillende Europese landen betrokken. Om de zoveel tijd kwamen alle onderzoekers en betrokken landbouwers samen in een van de partnerlanden om elkaars vorderingen te bekijken en te bespreken.

In de eerste fase werden vooral de uitdagingen uit de sector in beeld gebracht, om dan op basis daarvan verder onderzoek te doen. Het One-Welfare principe stond centraal: bij nieuwe maatregelen moet er ook gekeken worden naar de economische, ecologische en sociale impact van dierenwelzijn.

Belangrijk is dat ook de veehouders zelf mee zijn natuurlijk. Hoe evalueren zij de dieren op hun bedrijf en zijn ze gevoelig voor de belangrijkste dierenwelzijnsaspecten? Vlaams onderzoeksinstituut ILVO ontwikkelde twee apps die veehouders helpen met

zelfevaluatie van dierenwelzijn op hun bedrijf (PIGLOW voor varkens en EBENE voor pluimvee). Op basis van de resultaten die de app gaf kregen veehouders tips. De apps werden in Nederland, Frankrijk en België telkens op 6 extensieve bedrijven getest. Volgens de betrokken boeren leidde het gebruik van de app gemiddeld gezien tot een verbetering van het welzijn van hun dieren. Ze denken dat het een goed hulpmiddel zou zijn voor nieuwkomers in de sector.

Uitdagingen in de pluimveesector

Welke uitdagingen bestaan er in de respectieve sectoren? In de pluimveehouderij zien we pikkerij, een zeer complex fenomeen dat wordt gerelateerd aan stress en dat zeer moeilijk af te leren valt. Nederlandse onderzoekers gingen op zoek naar de invloed van de vroegste levensfasen op dat gedrag. Men had veelbelovende resultaten met groenlichtincubatie, die de natuurlijke omstandigheden meer benadert, maar verder onderzoek is nodig op commerciële bedrijven.

Een andere uitdaging waar veel maatschappelijke controverses rond bestaat, is het vernietigen van mannelijke ééndagskui-

kens. Men probeerde in het kader van het PPILOW-project een nieuwe technologie voor in-ovo sexing te ontwikkelen op basis van radiofrequentie, maar slaagde er niet in om het geslacht te bepalen onder de 9 dagen van incubatie, wat in de grijze zone ligt qua controverses rondom het ontstaan van bewustzijn bij het embryo. Verder onderzoek is dus nodig. Voor gespecialiseerde bedrijven van legkippen is het bepalen van het geslacht tijdens de incubatie wellicht de beste methode om het vernietigen van ééndagskui-
kens te vermijden.

Een onderzocht alternatief zijn dubbeldoelkippen: robuustere rassen waarvan de vrouwelijke dieren eieren produceren en de mannelijke kuikens geslacht kunnen worden voor hun vlees. Pluimveehouders in Frankrijk en Duitsland testten in het kader van PPILOW een dubbeldoelras met goede vleeskippresaties en waarvan de eierkwaliteit ook goed werd bevonden. De dubbeldoelrassen hebben andere voedervereisten en zijn vaak veel actiever, waardoor ze een hogere voederconversie hebben. Bovendien hebben ze een genetische aanleg om trager te groeien en zijn de legkippen minder productief. De voeder- en productiekosten zijn dus aanzien-

FOTOGRAFIE
Sophie Nuytten

lijk hoger dan bij conventionele rassen. Een economische analyse toonde aan dat het houden van dubbeldoeldieren weinig rendabel is voor gespecialiseerde bedrijven. Deze praktijk sluit echter goed aan bij de agro-ecologische principes van bio en er moet verder gekeken worden naar manieren om dit economisch interessanter te maken.

Kruis-financiering door zowel leg- als vleeskippes te houden op hetzelfde bedrijf is een mogelijkheid. Het werken met dubbeldoelrassen is dan ook meer aangepast aan extensieve, gemengde bedrijven die in korte keten of rechtstreeks aan restaurants verkopen. Ondanks de hoge maatschappelijke verwachtingen rond dierenwelzijn, blijken consumenten namelijk vaak weinig bereid om in de winkel ook effectief meer te betalen. Bij direct contact kan het verhaal achter de prijs makkelijker meegegeven worden en betalen klanten graag iets meer. Het kan ook interessant zijn om te kijken naar alternatieve voeding voor deze rassen, met meer eigen productie bijvoorbeeld. Een financiële ondersteuning vanuit het beleid kan zeker ook helpen. In Duitsland denkt men na over verplichte quota's van dubbeldoelproductie in de pluimveesector.

Varkenssector

In de biologische varkenshouderij is de belangrijkste uitdaging voor dierenwelzijn de praktijk van biggencastratie. Bij het vlees van ongecastreerde mannelijke varkens bestaat het risico op berengeur. Mannelijke biggetjes worden daarom doorgaans gecastreerd op jonge leeftijd. Voor PPILOW werd gekeken naar de invloed van genetica op de ontwikkeling van berengeur. Rassen met meer aanleg tot vetvorming hebben doorgaans meer risico op berengeur. Toch is het probleem ook afhankelijk van factoren zoals voeder, stalmanagement en stress bij het dier. Het risico is zeer moeilijk tot nul te herleiden en daarom moet men ook verderop in de keten bereid zijn om vlees van intacte beren te verwerken. Eerder dit jaar konden we in Vlaanderen beginnen met een nieuw project dat juist daarnaar kijkt.

Voor buitenvarkens is het risico op sterfte van biggen ook een belangrijke factor. Partnerland Denemarken gaf aan dat tot 30% van de biggen sterven in de eerste 10 dagen. Er werd daarom een mobiele zeugenhut ontwikkeld waar de biggen een aparte verwarmde kruipruimte hebben. In april konden we met Belgisch varkenshouder José Metsu een

inspirerend bezoek brengen aan een Deense bio-varkenshouderij waar alle zeugen het hele jaar door buiten doorbrengen. José kon op zijn gespecialiseerd varkensbedrijf in Poperinge ook zo een zeugenhut installeren (zie Bio Actief 63) en ziet de enorme gezondheidsvoordelen voor de dieren die volop in de aarde kunnen wroeten. José: "Als ik dit systeem had gekend toen ik in 2019 met bio begon, zou ik enkel hiermee hebben gewerkt."

MEER WETEN?

Je vindt alle informatie over PPILOW op www.ppilow.eu of bij projectmedewerker Landbouw Liën Romeyns lien.romeyns@bioforum.be.

Financiering: Horizon2020 (This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation Programme under Grant Agreement N°816172)